

Dersin Adı/Kodu : Türkiye'nin Ortadoğu Politikası / SUU527 TZ

Öğretim Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Murat ALAKEL

Telefon (Dahili) : 327

E-mail : muratalakel@yahoo.com

Ofis Saatleri : Salı, 13:00-14:00

Dersin Amacı

Erken cumhuriyet döneminden günümüze kadar olan süreç bu ders kapsamında incelenecektir. Bu kapsamda özellikle Türkiye'nin Arap İsrail çatışmasına, İran Irak ilişkilerine Körfez ve Irak savaşına yönelik politikaları incelenecektir. AB'nin ve ABD'nin bölgeye yönelik politikaları ve Türkiye'nin aldığı roller de bu bağlamda dersin kapsamı içine girmektedir. Ayrıca, bölgenin geçmişten günümüze siyasal değişim ve dönüşümleri analitik bir bakışla ele alınacaktır.

Ders Çıktıları

Bu dersin sonunda öğrenci;

- 1. Ortadoğu'nun genel özelliklerini bilir.**
 - 1.1. Ortadoğu'nun toplumsal ve kültürel yapısını analiz edebilir.
 - 1.2. Ortadoğu'nun tarihini ana hatlarıyla bilir.
 - 1.3. Ortadoğu'nun siyasi yapısını analiz edebilir.
- 2. Ortadoğu'daki Filistin, Fundamentalizm-Siyonizm, Irak gibi belli başlı sorunlardan haberdar olur.**
- 3. Ortadoğu'nun dış politika açısından konumunu bilir.**
 - 3.1. ABD, AB ve Rusya gibi dış güçlerin Ortadoğu politikalarını bilir.
 - 3.2. Ortadoğu'nun önemli ülkelerindeki siyasi gelişmeler ve bu ülkelerin dış politikalarını yorumlayabilir.
- 4. Türkiye'nin Ortadoğu politikasına hakim olur.**
 - 4.1. Türkiye'nin Ortadoğu politikasına etki eden iç, ideolojik, dış, kültürel, tarihi faktörleri yorumlayabilir.
 - 4.2. Soğuk Savaş öncesi Türkiye'nin Ortadoğu politikalarını analiz edebilir.
 - 4.3. Soğuk Savaş'tan günümüze Türkiye'nin Ortadoğu politikasının tarihi gelişimini bilir.
- 5. Türkiye'nin bölge ülkeleriyle ikili ya da çoklu ilişkilerini ve dış politika yönelmelerini tarihsel gelişimleri ve günümüzde aldığı biçim itibarıyla değerlendirebilir.**
 - 5.1. Türkiye'nin Kuzey Irak politikasını yorumlayabilir.
 - 5.2. Türk-İran ilişkilerini analiz edebilir.
 - 5.3. Türk-Suriye ilişkilerini bilir.
 - 5.4. Türkiye'nin diğer bölge ülkeleriyle ilişkilerini tartışabilir.
- 6. Ortadoğu'nun su başta olmak üzere belli başlı problemlerini ve son gelişmeleri takip ve analiz edebilir.**

Yöntem

Dönem boyunca öğrenciler dersleri dinler, örnek vaka ve tartışmaları birincil ve ikincil metinler üzerinden tanır ve sunumlar yapar. Ayrıca görsel kaynaklar da kullanılacaktır.

Ders Metni

- Beverly Milton Edwards, *Contemporary Politics in the Middle East*, 4. edition, 2013.
- Daniel Brumberg-Dina Shehata, *Conflict, Identity, Reform in the Muslim World: Challenges for US Engagement*, US Institute Peace, 2009.
- Louis Fawcett, *International Relations of the Middle East*, 2.ed. Oxford, 2009.
- Colbert C. Held Jhon Thomas, *Middle eastern patterns places, peole, and Politics*, West view Press, 2011.
- Shibley Telhami*Michael Barnett, *Identity and Foreign Policy in the Middle East*, Cambridge, 2002.
- Shibley Telhami, *The Stakes America in the Middle East: the consequences of power and the choice for peace*, westview, 2004.
- Oliver Roy, *The Politics of Chaos in the Middle East*, Hurst,2007.
- Nicholas Pelham, *A new Muslim Order: The Shia and Middle east sectarian Crisis*, IB Tauris, 2008.
- Clement Moore-Robert Springborg, *Globalization and the politics od Development in the Middle east*, Cambridge, 2010.
- Dona J. Stewart, *The Middle East Today: Political, geographical and Cultural perspectives*, Routledge, 2009.
- Youssef M. Choueiri, *OrtaDoğu Tarihi*, Blackwell, 2005, *Inkılâp Kitabevi*, 2011.
- Patricia Crone, *Ortaçağ İslam Dünyasında Siyasi Düşünce*, Kapı, Ekim 2007.
- Kemal Karpat, *Ortadoğu'da Millet, Milliyet, Milliyetçilik*, Timaş, İstanbul 2011.
- Selin Çağlayan, *Müslüman Kardeşler'den Yeni Osmanlılar'a İslamcılık*, İmge, 2010.
- Tayyar Arı, *Orta Doğu -Siyaset, Savaş ve Diplomasi-*, 4. baskı, Bursa, Marmara Kitap Merkezi, 2008.
- Bernard Lewis, *Ortadoğu -İki Bin Yıllık Ortadoğu Tarihi-*, çev. Selen Y. Kölay, 7. baskı, Ankara, Arkadaş, 2010.
- William L. Cleveland, *Modern Ortadoğu Tarihi*, çev. Mehmet Harmancı, İstanbul, Agora, 2008.
- War and Peace in the Middle East: A Critique of American Policy -A Concise History revised and updated-*, Penguin Books, 1995.
- Ira M. Lapidus, *İslam Toplamları Tarihi*, I-II, İletişim, 1997-2010.
- Peter Childs-Patrick Williams, *Post-Colonial Theory*, Longman, 1997.
- Bülent Aras, *Ortadoğu ve Türkiye*, Q-Matris, Ekim 2003.
- Bülent Aras, *Irak Savaşı Sonrası OrtaDoğu*, 2005, Tasam, 2005.
- Hamit Bozaslan, *Şiddetin Aynasında Ortadoğu*, İletişim, 2010.
- Kenan Dağcı-Attila Sandıklı, *Satranç Tahtasında İran: Nükleer Program*, Tasam, 2007.
- Bill Aschroft, Gareth Griffiths, H.T., *The Post-Colonial Reader*, 2002.
- "More War: 1966-1973", in *The United States and the Middle East*, Chapter 4, p. 102-135.
- Malik Mufti, "The United States and Nasserist Pan-Arabism", p. 167-248.
- The Middle East and the United States -A Historical and Political Reassessment-*, ed. David W. Lesch, Westview Press.
- Peter Sluglett & Marion Farouk-Sluglett, *Times Guide to the Middle East*, 2nd edition, London, Times Books, 1993.
- Middle East Dilemma -The Politics and Economics of Arab Integration-*, ed. Michael C. Hudson, I. B. Tauris Publishers, London & New York, 1999.
- "The Middle East in International Affairs", in *The Shaping of the Modern Middle East*, Chapter 6, p. 125-163.
- Albert Hourani, *A History of the Arab Peoples*, Harvard University Press, 2002.
- Mark Tessler, *A History of the Israeli-Palestinian Conflict*, Bloomington, Indiana, Indiana University Press, 1994.
- L. Carl Brown (ed.), *Diplomacy in the Middle East, The International Relations of Regional and Outside Powers*, New York, 2004.
- Fred Halliday, *The Middle East in International Relations: Power, Politics and Ideology*, 2005.
- William L. Cleveland, *A History of the Modern Middle East*, Westview Press, 2000.
- Sir Sam Falle, *The Middle East and the United States: A Historical and Political Reassessment*, Cambridge: Westview, 2003.

- Robert O. Freedman, (ed) The Middle East after Iraq's Invasion of Kuwait, Gainesville: University Press of Florida, 1998.
- Judith S.Yaphe (ed.) The Middle East in 2015: The Impact of Regional Trends on U.S. Strategic Planning, National Defense University Press, Washington, D.C., 2002.
- Salamé, Ghassan, ed. The Foundations of the Arab State. London: Croom Helm, 1987.
- Ismael, Tariq Y. International Relations of the Contemporary Middle East: A Study in World Politics. Syracuse, NY: Syracuse University Press, 1986.
- Hamit Bozarlan, Ortadoğunun Siyasal Sosyolojisi, İletişim Yay., İstanbul, 2012.
- Cengiz Çandar, Mezopotamya Ekspresi, İletişim Yay., İstanbul, 2012.
- Mete Çubukçu, Yıkılın Bu Düzen, İletişim Yay., İstanbul, 2012.
- Türel Yılmaz-Mehmet Şahin, Ortadoğu Siyasetinde İran, Barış Yay., Ankara, 2011.
- Mehmet Dalar, Gazze Savaşı: Filistin-İsrail ve Uluslar arası Hukuk, Dora Yay. Bursa, 2009.
- Peter W. Galbraith, Irak'ın Sonu Ulus Devletlerin Çöküşü mü?,(the end of Irak) Çev. M. Murat İnceyan, Dogan Yay., 2007.

EK Kaynaklar

1. Ferhad İbrahim - Heidi Wedel =Ortadoğuda sivil toplumun sorunları
2. ORTA DOĞU ÇATIŞMALARI-İHH-AHMET EMİN DAĞ -
3. Veysel Ayhan, Arap Baharı İsyanlar, Devrimler ve Değişim, MKM Yay., İstanbul, 2012
4. Mahir Kaynak Savaş'ın eşliğindeki Ortadoğu -
5. Taha Kılınç Ortadoğu'dan notlar
6. ADAM HANİEH İSYANIN KÖKENLERİ KAPİTALİZMİN ORTADOĞUDAKİ
7. HAMİD DABAŞI- ARAP BAHARI POSTKOLONYALİZMİN SONU
8. Mahir Kaynak-Emin Gürses, Yeni Ortadoğu Haritası, Profil Yay., 2007.
9. HÜSNÜ MAHALLİ DİREN SURİYE
10. Raif Karadağ İsrail Ortadoğu ve Amerika /
11. Dr. Abdullah Taskesen Ortadoğudaki ABD
12. Gürkan Zengin- Kavga
13. Turan Kışlakçı Arap Baharı (2012)
14. Mehmet Ali Güller Suriye'nin devri Amerikan koridoru
15. Dr. Murat Aktaş Arap baharı : Ortadoğu'da demokrasi arayışı ve Türkiye modeli –
16. Despotizmin Sonbaharı - Rıdvan Kaya
17. Hangi Ortadoğu? Orjinal isim: Contending Visions of the Middle East The History and Politics of Orientalism - Zachary Lockman
18. SURİYE SAVAŞLARI AYŞE KARABAT
19. MODERN ORTADOĞUNUN DOĞUŞU –T.G. FRASTER
20. EYLEM OKUMUŞ ORTADOĞU VE İŞİD GERÇEĞİ
21. Batı medyasının Ortadoğu tasavvuru - Mahmut Gökmen
22. Büyük Ortadoğu projesi -Mahir kaynak/emin Gürses
23. Dr. Barış Adıbelli- Arap baharı ve Suriye
24. Kısa Ortadoğu Tarihi- Arthur Goldschmidt
25. Büyük Ortadoğu projesi Kemal Evcioglu
26. Ortadoğu'da Irklar, Dinler ve Mezhepler Mozaiği Ortadoğu'da Bahar Sancısı Dr. İsmail Kapan BABIALI KÜLTÜR YAYINCILIĞI
27. Ortadoğu: Direniş, Devrim, Emperyalizm Y. Doğan Çetinkaya İletişim Yayıncılık / Politika Dizisi
28. Ölüm Bataklığı – Ortadoğu (Bedelin Kan ile Ödendiği Topraklar) Berkay Sadi Türkol
29. Orta Doğu'nun Kara Kutusu Kenan Akın Bilgi Yayınevi / Araştırma - İnceleme Dizisi

30. Ortadoğu'da Devlet ve İktidar Erdem Demirtaş Metis Yayıncılık / Edebiyat Dışı / Siyaset Bilimi Dizisi
31. Büyük Ortadoğu Projesinin Arka Planı ABD-Türkiye-Ortadoğu Üçgeni Dicle TEKKAYA
32. Ortadoğu Yıllığı 2005 Kemal İnat Ali Balcı
33. Ortadoğu'nun Öfkesi ve Batıda Irkçılık Arap Sağı Etkileşimler AYDIN ÇINGİ
34. Gelecek Tasavvurumuz ve Ortadoğu İntifadası Hamza TÜRKMEN
35. Arab Spring, Libyan Winter Jijay PRASHAD
36. Arap Milliyetçiliği Adid DAVİŞA
37. 11 Eylül Sonrası Ortadoğu Sedat LAÇİNER
38. Change in the Middle East Muharrem HİLMİ
39. Ortadoğu: Bir Şiddet Tarihi Hamit BOZARSLAN
40. Ortadoğu'dan Notlar Taha KILINÇ
41. Ortadoğu Tarihi Peter MANFIELD
42. Kısa Ortadoğu Tarihi Lawrance DAVIDSON
43. Modern Ortadoğu'nun Oluşumu Sabit DUMAN
44. Modern Ortadoğu'nun Kuruluşu T.G. FRASER Robert MCNAMARA
45. Geçmişten Günümüze Ortadoğu, Siyaset ve Savaş Diplomasi Tayyar ARI
46. Ortadoğu'da Kanlı Bahar Hüsnü Mahalli
47. Dini Jeopolitik Yaklaşımıyla Ortadoğu Engin AKÇAY, Erkan ERTOSUN, Mahmut AKPINAR
48. Bir İsyanın Kodları Bülent Özdemir, Ertal Irkçatal
49. Ortadoğu'da Direniş Yıldırım BORAN
50. Ortadoğu Tarihi Youssef M. CHOUËIRI
51. Derin Dünya Devleti ve Ortadoğu Koray KAMACI
52. Devrim Sürecinde Ortadoğu Musa ÜZER
53. Değişen Ortadoğu'da Değişmeyen Sorunlar Yavuz YILDIRIM

Derse Devam

Derse zamanında gelmek ve devam etmek dersin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için öncelikli öneme sahiptir. Öğrencilerin sınıfa zamanında gelmeleri, dersin sonuna kadar sınıfta durmaları ve dönem boyunca derse devam etmeleri beklenmektedir.

Not: Öğrencilerin derse gelemeyecekleri veya gelemedikleri durumlarda, e-posta yoluyla haber vermeleri, ofis saatlerinde gelip derste işlenen konular ve bir dahaki ders için yapılması gereken hazırlıklar hakkında bilgi almaları beklenmektedir. Bu şekilde irtibat kurulmazsa, geç gelen ödevler kabul edilmeyecektir.

Ders Değişiklikleri:

Dersin İçeriği

Tarih	Ünite	Konu	Malzeme	Ödev	Değerlendirme
1. Hafta		Ortadoğu'nun Siyasi Yapısı			
2. Hafta		Ortadoğu Sorunları: Filistin, Fundamentalizm-Siyonizm, Irak			
3. Hafta		Dış Güçler ve Ortadoğu: ABD, AB ve Rusya'nın Ortadoğu Politikaları			
4. Hafta		Ortadoğu'nun Önemli Ülkelerindeki Siyasi Gelişmeler ve Bu Ülkelerin Dış Politikaları			
5. Hafta		Türkiye'nin Ortadoğu Politikasına Etki Eden İç, İdeolojik, Dış, Kültürel, Tarihi Faktörler			
6. Hafta		Soğuk Savaş Öncesi ve Sonrasında Türkiye'nin Ortadoğu Politikaları			
7. Hafta	ARA SINAV				
8. Hafta		Türkiye'nin Kuzey Irak Politikası			
9. Hafta		Türk-İran İlişkileri			
10. Hafta		Türk-Suriye İlişkileri			
11. Hafta		Türkiye'nin Diğer Bölge Ülkeleriyle İlişkileri			
12. Hafta		Ortadoğu'da Su Sorunu ve Türkiye			
13. Hafta		Ortadoğu'nun Diğer Sorunları ve Türkiye			
14. Hafta		Türkiye'nin Ortadoğu Politikasında Son Gelişmeler			

Değerlendirme Yöntem ve Araçları

Sınavlar derslerde işlenen ve okumalarda bulunan konuları kapsayacaktır. Başka bir şekilde ilan edilmezse bir ara sınav, bir sunum ve bir yarıyıl sonu sınavı olacaktır.

Değerlendirme şu şekilde yapılacaktır.

Sunum: 25% - Ara Sınav: 25% - Yarıyıl Sonu Sınavı: 50%

Derse Katılım ve Ödev

Öğrencilerin dersler ve okuma metinlerindeki teori, ilke ve kavramları daha iyi anlamak ve tartışmak için soru sormaları beklenmektedir. Öğrencilerin derse devam etmeleri ve derslere katılmaları gerekmektedir. Dersi başarıyla tamamlamak için öğrencilerin sunumlarını yapmaları ve haftada en az 3-4 saat çalışmaları gerekir.

Akademik Dürüstlük

Akademik dürüstlük dışı durumlar hoşgörülmecektir. Akademik dürüstlüğe sığmayan davranışlarda (kopya çekmek ve intihal gibi) öğrenci dersten düşük not alacak ve kalacaktır.